

Pozitia Camerei de Comert si Industrie a Romaniei privind

Învățământul profesional dual

soluția rezolvării nevoii de personal calificat în economia națională

Document susținut în cadrul întâlnirii cu Ministrul Educației Nationale și Cercetării Științifice din data de 02.08.2016

Camera de Comerț și Industrie a României (CCIR) acordă o importanță deosebită formării profesionale și susține menținerea unui cadru patenerial dinamic cu autoritățile publice responsabile în acest domeniu printr-o colaborare benefică atât mediului privat cât și celui public.

În cadrul dezbatelii publice desfășurate la nivel județean, regional și în final la nivel național, la care au participat reprezentanți ai companiilor, Inspectoratele școlare județene și la nivel național, Ministerul Educației Nationale și Cercetării Științifice, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Camera de Comerț și Industrie a României, Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România, Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri, Administrația Prezidențială, Asociația Oamenilor de Afaceri din România, etc., s-au dezbatut urmatoarele teme:

- Accesul și rutele de continuare a studiilor/trasee profesionale pentru absolvienții de clasa a VIII-a; Oferta de formare în sistem profesional-dual.
- Guvernanța - responsabilități instituționale pentru inițierea și organizarea programelor de formare în sistem profesional-dual.
- Asigurarea calității formării profesionale la nivelul operatorului economic; Certificarea calificării.

- Finanțarea programelor de formare în sistem profesional-dual - partajarea costurilor de formare profesională și facilități pentru elevi și operatori economici.

Cu prilejul conferinței naționale, reprezentanții CCIR au prezentat rezultatele consultărilor desfășurate prin Camerele de Comerț, cu propunerii privind implicarea sistemului cameral, alături de operatorii economici în învățământul în sistem profesional dual.

În ceea ce privește structura programului de formare de nivel 3 (teorie/cultură general și de specialitate - 55%, pregătire practică - 45%), urmare a propunerilor primite din teritoriu, a arătat că aceasta nu este de natură a încuraja formarea profesională în sistem dual care conform modelului german, se bazează pe dezvoltarea abilităților și competențelor într-o schemă deja utilizată și care produce multiple efecte pozitive privind pregătirea forței de muncă.

Modelul german, mult mai adecat cerințelor pieței muncii, prevede trei zile de pregătire practică (in-company) și două zile de pregătire teoretică în scoală (această abordare ar conduce la inversarea procentelor astfel - teorie/cultură generală și de specialitate - 30%, pregătire practică - 70%).

Într-un asemenea sistem, **rolul Camerelor de Comerț devine foarte important întrucât poate asigura o legătură solidă între elev-școală-companie și considerăm că legislația în domeniul necesită modificări de substanță, care să confere diferitelor tipuri de organizații (incluzând Camere de Comerț) competențele necesare.**

Astfel, având în vedere că:

- Camerele de Comerț și Industrie dezvoltă programe de instruire încă de la înființarea lor și au acumulat, la nivel de organizații și experți, competențe ridicate în ceea ce privește aspecte precum identificarea nevoilor de instruire corelate cu cerințele mediului economic; dezvoltarea de programe de instruire; pregătirea de formatori; la planificarea, organizarea, implementarea și evaluarea proceselor de instruire; atragerea de resurse pentru dezvoltarea proceselor de instruire; certificarea de competențe dobândite în mod non-formal; standardizarea ocupățiilor etc.
- Sistemul Cameral este organizat pe principiul teritorial. Fiecare Cameră de Comerț și Industrie cunoaște specificul zonei, participând activ la dezvoltarea durabilă a acesteia și deține infrastructura necesară (spații, resurse umane calificate etc.)

Camera de Comerț și Industrie a României a susținut necesitatea implicării Camerelor de Comerț - în calitate de "organisme competente", în proiectarea și implementarea programelor de formare în sistemul profesional-dual, conform modelului german, cu preluarea unor atribuții precum:

- Avizarea persoanelor interesate în procesul de formare;
- Sprijinirea companiilor și supervizarea formării în companii, administrând procesul din punct de vedere calitativ;
- Evaluarea, certificarea și dezvoltarea capacității companiilor de a instrui;
- Înregistrarea contractelor de formare;
- Organizarea examinării/certificării; Promovarea programelor de formare;
- Retragerea permisiunii de formare în caz de încălcare a legii;
- Examinarea instructorilor;
- Dezvoltarea conținutului de formare.

În ceea ce privește forma contractului, pentru nivelul 3, se poate încheia un **contract individual de formare în sistem dual**, ce ar trebui să conțină cel puțin:

- Natura, programa, calendarul și scopul formării inițiale;
- Data de început și durata formării inițiale;
- Orice măsuri legate de formarea ce poate avea loc în afara spațiilor de formare;
- Durata zilnică;
- Perioada de probă;
- Plata unei indemnizații/subvenții/ajutor;
- Prevederi legate de concediu;
- Conditii de reziliere a contractului;
- Referințe privind contractul colectiv de muncă.

Modelul de finanțare poate lua în considerare următoarele surse:

- Bugetul de stat — pentru plata unor subvenții/burse/ajutoare pentru elevi;
- Bugetele locale (în special pentru plata profesorilor);
- Bugetele operatorilor economici care, în compensare, trebuie să beneficieze de facilități fiscale.

Finanțarea organismelor competente trebuie stabilită prin legislația specifică formării profesionale în sistem dual. Aceasta ar trebui să poată acoperi cheltuieli generale pe care aceste organisme le au și anume: cheltuieli de personal (staff, consiglieri formare); cheltuieli materiale; cheltuieli de evaluare – certificare - examinare.

În conformitate cu materialele supuse dezbatării publice și propunerile primite de la Camerele de Comerț și Industrie Județene, CCIR a explicat că implementarea sistemului dual după

modelul german trebuie să țină cont, cu prioritate, de specificul local prin adoptarea unor măsuri precum:

- Considerarea existenței a două locuri de învățare — o școală profesională și o companie. Componenta de teorie ar trebui să constituie 30% din formare iar componenta practică 70%;
- Măsuri de încurajare a companiilor astfel încât acestea să se implice în acest demers (inclusiv de natură fiscală);
- Utilizarea Programului Operational Capital Uman (POCU) pentru crearea unui cadru adecvat în vederea dezvoltării unor proiecte pilot în domeniul învățământului dual, pe care Camerele de Comerț le-ar putea coordona pe zona mediului de afaceri. Punctual, aceste proiecte de finanțare ar asigura:
 - Autorizarea companiilor ca furnizor de formare profesională;
 - Acreditarea Camerelor de Comerț ca organisme cu competențe de evaluare și certificare;
 - Specializarea profesorilor din instituțiile de învățământ pe specificul claselor de învățământ dual și al firmelor în care se desfăsoară practica;
 - Utilizarea de instructori pregătiți și testați pentru învățământul de tip dual atât de către școală cât și de companie.
- O campanie de informare a tuturor persoanelor interesate, la nivel național.

Propunerile formulate de participanții la consultările publice din teritoriu organizate cu sprijinul Camerelor de Comerț și Industrie Județene, privind opțiunile de formare a elevilor în sistemul profesional-dual, au fost prezentate de CCIR și transmise în atenția Ministrului Educației Naționale și Cercetării Științifice:

- Modificarea legii învățământului prin preluarea unui model funcțional (cel mai adecvat este cel german);
- Majoritatea participanților la debateri au susținut necesitatea asigurării unui raport de 30% pregătire teoretică adaptată nevoilor firmei și 70% pregătire practică;
- Dobândirea de către Sistemul Cameral românesc a unor atribuții specifice în vederea implicării corespunzătoare în învățământul profesional și finanțarea realizării unor atribuții precum:
 - consultarea firmelor privind nevoia de formare profesională pentru o perspectivă de 3-5 ani;
 - asocierea de firme pentru realizarea unor clase pe o specialitate comună; atribuirea rolului de organisme de evaluare a competențelor Camerelor de Comerț și Industrie;
 - sprijinirea companiilor privind organizarea elementelor de practică și formarea tutorilor;

- dezvoltarea programelor adaptate specificului firmelor și evaluarea, certificarea și dezvoltarea capacitatei companiilor de a instrui;
 - asigurarea relaționării între instituțiile implicate prin platforma partenerială a Camerelor de Comerț și Industrie;
- Participanții la dezbatere au arătat că învățământul dual nu ar trebui limitat la marii angajatori, menționându-se necesitatea implicării IMM-urilor în acest proces;
- Prevederea unui nou tip de contract care să descrie noul tip de instruire și condiții de reținere a absolvenților, ca salariați, pentru o perioadă de timp care să asigure recuperarea cheltuielilor;
- Facilități de mobilitate pentru elevii din mediul rural;
- Reanalizarea Cadrului Național al Calificărilor pentru ca meserii cerute pe piața muncii să poată fi transferate la nivel 4;
- Analiza și definirea nivelului 3 pentru sistemul de educație dual (implicit necesitatea reglementării programelor de formare profesională);
- Adoptarea unei legi speciale (mai mult decât o simplă metodologie) și stabilirea unor facilități pentru mediul economic și elevi;
- Curricula trebuie clarificată pe fiecare nivel, să se revizuiască pornind de la un studiu real al pieței muncii;
- Încurajarea mediului universitar pentru a introduce cursuri de nivel 6, în sistem dual;
- Îmbunătățirea cadrului legislativ conform realităților naționale și modificarea următoarelor acte normative:

Modificarea Codului Fiscal privind:

- Asigurarea deductibilității integrale a cheltuielilor făcute de agentul economic privind: echipamentul de lucru sau protecție; transportul la locul de muncă; cheltuieli cu asigurarea mesei; bursă profesională suplimentară pe baza evaluărilor periodice în cadrul companiei; cheltuieli cu echipamente/utilaje donate atelierelor;
- Asigurarea eliminării contribuțiilor sociale și a fondurilor speciale atât pentru angajat cât și pentru angajator aferente salariilor pentru o perioadă egală cu perioada stagior de practică — în cazul în care absolventul se angajează în firma în care a efectuat practica.

Modificarea Legii 31/1990 a societăților comerciale privind:

- Obligativitatea înscriserii în Camerele de Comerț și Industrie Județene în cazul solicitării organizării în firmă a unor clase de învățământ profesional dual;
- Stabilirea responsabilităților de înaintare a datelor cu necesarul de forță de muncă pe specializări și competențe.
- Modificarea Codului Muncii privind legiferarea unui contract nou de formare profesională în sistem dual cu reguli și responsabilități pentru toate entitățile implicate: părinți, elevi, scoala, Camere de Comerț, firme. S-a propus ca variantă - până la 16 ani contract de practică profesională, după 16 ani contract de muncă cu timp parțial (6 ore)/ legiferare nivel salarizare.

Reprezentanții CCIR au arătat că noua abordare a învățământului profesional și tehnic reprezinta un subiect important de politică economică a României pentru următorii ani - resursa umană este deosebit de valoroasă și definitorie în asigurarea competitivității produselor și serviciilor companiilor românesti. Din aceste considerente se impune abordarea unei organizări pragmatice și responsabile a întregului sistem astfel întâi învățământul profesional să ajungă la un grad de inserție apropiat de 100%, nivelul de pregătire să fie cel solicitat de operatorii economici și resursa umană din România să reprezinte un motor de dezvoltare economică, pe termen mediu și lung.

Mihai Daraban

Președinte CCIR

